

Nr 57.

Av herrar **Bergman** och **Hederstierna**, om ökat anslag till inhemska, skönlitterära författare.

Vid fjolårets riksdag väcktes en motion om vissa åtgärder, avsedda att i någon mån ekonomiskt underlätta det kulturarbete, som utföres av litteraturens målsmän. Motionären föreslog statens övertagande viss tid efter författarens död av de ekonomiska rättigheter, som enligt gällande lag om äganderätt till litterära verk efter viss tid helt och hållet upphöra. Staten borde enligt motionärens mening använda sålunda inflytande medel till understödande av nu levande författare. Riksdagen avvisade, som oss synes med all rätt, denna utväg, och under överläggningarna i utskott och kamrar hänvisades i stället på möjligheten att höja statens anslag till vittra författare.

I själva verket är det understöd, som av svenska statsmedel utgår till detta ändamål så ringa, att det ingalunda kan anses värdigt en kulturstat som Sverige, allra minst i en tid så litterärt produktiv och betydande som den nu levande generationens. I årets statsverksproposition är nämnda anslag upptaget till oförändrat belopp 20,000 kronor. Därtill böra visserligen även läggas de 6,000 kronor, som utdelas genom Svenska Akademiens förmedling.

Obetydligheten av dessa summor träder särskilt skarpt i dagen vid en jämförelse med motsvarande anslag i vårt grannland Danmark. Där beviljas årligen över 100,000 danska kronor (enligt nuvarande kurs = omkring 66,000 svenska kronor). Och även denna i jämförelse med Sveriges anslag för samma ändamål högst betydande summa anser man i Danmark för liten, såsom framgår av Nordisk Forfatter-Tidende.

Ett höjande av det med 20,000 kronor årligen utgående statsanslaget åt inhemska, skönlitterära författare av utmärkt förtjänst till 50,000 kronor synes oss synnerligen motiverat. Beloppet uppnår det oakta icke vad vårt södra grannland med föga mer än hälften av Sveriges invånarantal anser sig böra offra. Att vidlyftigare utveckla vare sig behövligheten av anslaget eller en värdefull vitter produktions kulturbetydelse torde vara onödigt. Mot den eventuella invändningen, att den verkligt gedigna litteraturen vinner så stor läsekrets, att författarne icke behöva något understöd, må endast hänvisas till det kända faktum, att ofta just den minst haltfulla litteraturen blir mest spridd och inbringa största förtjänsten, medan den gedignare rö-

sten lättare drunknar i larmet. Detta förhållande är i hög grad menligt för skönlitteraturens utveckling, även därigenom att det kan innebära en stark frestelse för författaren att falla undan för en ytlig och förskämd smak. Vad statsmakterna kunna offra för att underlätta idéernas ojämna kamp mot en sådan försumpning kan icke betraktas som bortkastat. Den jämförelsevis ringa belastning av budgeten, som här föreslås, spelar för övrigt en obetydlig roll. Det är självklart, att någon subvention ur dessa medel icke bör ifrågakomma åt författare, som befinna sig i så förmånliga ekonomiska omständigheter, att ett dylikt understöd för dem icke är behöfligt. I detta avseende torde de statsorgan, som förbereda fördelningen av statens författaranslag, redan nu äga nödiga instruktioner.

Kungl. Maj:t föreslår ett bestämmande av beloppet av statens författaranslag för en period av $2\frac{1}{2}$ år framåt (med hänsyn till hittills brukliga treårsperioder; då på grund av budgetårets omläggning ett belopp redan finnes beviljat intill innevarande års slut, skulle nästa period inskränkas till $2\frac{1}{2}$ år). Det torde icke vara nödvändigt att behandla dessa anslag annorlunda än andra årligen utgående anslag; vi föreslå därför, att författaranslagen hädanefter beräknas för ett år i sänder och föreslå därför nu ett belopp allenast för instundande budgetår.

Med hänsyn till vad sålunda anförts tillåta vi oss alltså vördsamt föreslå, att det i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln (sid. 511, punkt 238, jämför sid. 560) upptagna anslaget av 20,000 kronor till inhemska, skönlitterära författare för nästa budgetår måtte höjas till 50,000 kronor, vilket, då 10,000 kronor återstå av förut beviljat belopp, innebär en utgift för budgetåret 1925—1926 av allenast 40,000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1925.

J. Bergman.

Carl Hederstierna.
